

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolvas szerkesztő háborúban lévő alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szőkegyéni-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Hegyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy hónap 1 " 20

A háboru századik napja.

E napon mindenfelé győzelmet arattak seregeink.

A török-orosz háboru óriási jelentősége.

Ma volt a századik napja annak, hogy kifarolt a világ legnagyobb és talán legvéresebb, de mindenesetre az európai békét hosszú, nagyon hosszú időre biztosító háborúja.

Sok vér folyt el azóta. Sok emberélet esett áldozatul. Mindez a népek, a kontinens nemzetelnek jövőbeli békés fejlődéséért.

A száz napos háborúból még mindig nem lehet megállapítani, hogy vége mikor szakad. Az azonban elvitathatatlan, hogy a századik nap egy az osztrák magyar hadak, mint a szövetséges német hadsereg fényes győzedelmével íródott be a világtörténelem megemlékezőlapjaira.

A századik napon a hőz ozmán is dicsőséget aratott régi ellenfele, a legyőzhetlenség hírében álló orosz. Meg lehet állapítani, hogy a török beavatkozása siettetni az orosz moloch lefőrését, mely után a béke fogja körül övezni Európa kultúrnépeit.

Mai híreink a következők:

HÁBORUNK AZ OROSZOKKAL.

Újra folyik a harc az egész vonalon. Orosz földön, Varsó körül, Galiciában, a San mentén és a Kárpátok lejtőin, meg keleti Poroszország határán. Az orosz-lengyelországi harcokról nem jelentenek közelebbi részleteket, csak annyit, hogy a harc folyamatosan van. A San mentén folyó ütközetekben - a hivatalos jelentés szerint - nagy veszteségeik voltak az oroszoknak. Rozvadovnál négyszáz katonájuk és három gépfegyverük került az ellenség kezére. A Stary-Sambor körül is elfogták négyszáz orosz katonát. Összesen tehát nyolcszáz orosz juttatott újra hadifogságba. A Kárpátok körül, Turjánánál sikeresen szorongatják az oroszokat.

A keleti Poroszország határán dúló harcokról annyit jelentenek

hivatalosan, hogy Szittkhemennél visszaverték az oroszok előretörését kísérletét.

Motorútegeink a galíciai határon.

Azok a hatalmas automobil-ágyuk, melyek a belga és francia harcokra oly nagy sikerrel és dicsőséggel működtek közre, most már a galíciai határon az oroszok ellen is éreztetik féltelmetes határukat. Néhány nappal ezelőtt vonattal el a Jaroslau felé vezető úton ezeket az ágyu-ábrányokat, a melyek ezelőtt halomra lóttak egy Jaroslau előtt iszonyúan eláncolt és beton földzék mögé rejtőző ellenséget. Az ágyuk (305 cm. kaliberűek) hatása az itt járt konvédtüzérek előadása szerint iróztatos. Az egyiknél mindjárt az első lövés treffer volt. Belelőtt egy orosz baltériába, amely Jaroslau keleti részén, a San partján volt föllálítva. Az egész ellenséges orosz baltéria a levegőbe röplött. A laktákat vagy háromszáz méterre találták meg, egész tömegével az orosz katonáknak, akiknek hullája megfekedett. Mintegy harmincöt lövést adtak le a mozsarak. Iróztatos dördüléseik huszonöt kilométer távolságra iróztatos rezgésben tartottak mindent és az ablakok csőrdömpölvé törtek össze. A nagy levegőrezgésre a házban levőknek az az érzésük volt, hogy földrengés van és a ház összedől.

A Csernovic körüli harcok.

Csernovic, nov. 3.

A Csernovicból elvonuló oroszok nagyrésze nyugati irányban az orosz-ugron a Pruth balpartján Galícia felé húzódtak. Zschluc mellett a mieinktól vereséget szenvedve fordulatot csináltak, hogy Russenovo-zielica felé törekvdjenek.

Mivel időközben a mi csapatunk a Pruth jobbpartját Csernovic-

tól keletre megszállották, az oroszok visszavonulása erős veszedelemben forgott. Hétfőn az orosz parancsok szabad elvonulást kért, azonban elutasító választ kapott. Ennek következtében kedden a Pruth jobbpartján levő magyar és osztrák csapatok és a Pruth balpartján, Zuckában álló oroszok között heves tüzérségi harc fejlődött ki, amelyben a délelőtti folyamán Csernovic városa nyugati részére körülbelül ötven srappnell hullott le, anélkül, hogy emberéletben vagy vagyonban kárt okozott volna. A város lakossága a háztetőkről a legnagyobb érdeklődéssel kísérte a küzdelmet. Kedden a mieink két orosz ágyut elhalgattattak. Amikor több száz kozák a zuckai cukorgyárból, ahol addig elrejtve tartották magukat, kirohanást merészelt, ágyunk lövései ismétellen felbe találták őket, nagy pusztításokat okoztak közöttük és azonnali visszavonulásra kényszerítették őket. Szerdán és csütörtökön szünetelt a harc, pénteken eleiben újra kezdődött. A mieink ókorra erősítéseket kaptak, átkeltek a Pruthon, észak felé kergettek az oroszokat és sok foglyot ejtettek.

HIREK A NYUGOTI HARCTÉRRŐL.

A német főhadiszállás hivatalos jelentése a németek újabb sikeres előhaladásáról ad hírt. A győztes német seregek egyre erősebben hódítják el a francia-angol belga csapatok elől a tért, amelyet azok hőies elszántsággal védelmeznek. Nagyon nehéz és roppant áldozatokkal hívják a németek előhaladását, de azért az előnyomulás mégis folyik és előbb-utóbb döntőre kerül már a sor. Az előkészületekből az látszik, hogy borzasztó elhatározó összecsapásra készülnek a harcoló felek és világszerre lázsz izgalommal várják ennek a döntő mérkőzésnek a kiemelését.

Dunkerque utolsó órái.

Róma, nov. 3.

A „Giornale d'Italianak" táviratozzák Dunkerqueből: A szövetséges sereg napokig vagy talán csak órákig tarthatja még Dunkerqueit, amelynek védelmezése nagyon nehéz. A várost néhány erős oltalmazza és ezek igen gyenge tüzérséggel vannak ellátva. A tenger felől csak dagály idején lehet védeni a várost, mert ha apály van, akkor az angol francia

flotta kilométerekre kénytelen eltávolodni a parttól a homokzátonyok elől.

A németek tizennégy falut elfoglaltak a tengerparton.

Berlin, nov. 3.

Amsterdamiól jelentik: A Courant közli, hogy a német seregek az utolsó öt nap alatt a tengerpart vidékén a szövetséges angol-francia-belga hadak által védett tizennégy helységet foglaltak el.

A flandriai csata.

Berlin, nov. 3.

A flandriai harcokról a következőket jelentik: Az angol pilóták csütörtökön három bombát dobáltak le szra a hadianyagra, amelyet a németek a lichtenfeldi pályaudvaron halmoztak fel. Az Yser mellékéről nincs semmi újsság, döntés még nem történt. A zeilpek megnyitása folytán törőnt vizáradások továbbra is erősen hátráltatják a németek előnyomulását.

A francia flotta a nieuporti harcokban.

Bordeaux, nov. 3.

A francia tengerészeti miniszter jelentése szerint a belga csapatokat a német jobbzárny elleni harcokban nemcsak az angol flotta, hanem a francia is támogatja Nieuportnál. A Francis Garnier száz milliméteres ágyúival öt kilométeres távolságból Lombardzyde és Westendnél a felállított német nehéz átegekkel állott harcban és több francia torpedó is állandóan résztvevett az akciókban, hogy a német tüzérséget megkeresse és lehetőleg elhalgattassa.

Félmillió francia sebesült.

Turin, november 3.

Az itteni „Stampa" londoni távirat alapján közli Hayden Guest angol orvos jelentését, aki ma tért vissza Franciaországból, ahol a Vöröskeresztnél teljesített szolgálatot. Az orvos jelentése szerint Franciaországban a sebesülteknek száma már meghaladja a félmilliót is. A sebesültek állapota legnagyobbobbrészt súlyos természetű és nagyon gyakori a tetanus.

Az angol főhadiszállás jelentése.

London, nov. 3.

Az elmúlt hétről a franciaországi angol főhadiszállás a következő hivatalos jelentést adta ki: A helyzet kielégítő kezd lenni. Az ütközések a hosszú harcokkal egész frontján hevesek és pusztítóak, azonban területnyerésünk és veszteségeink kiegyenlítik egymást.

Poincaré ismét a harctérre utazott.

Szentpétervár, nov. 3.

(Rómán át.) A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti, hogy Poincaré, a francia köztársaság elnöke újból a csataterre utazott.

A nagyfőhadiszállás jelentése.

Berlin, nov. 3.

A német nagyfőhadiszállás közli ma délelőtt: Nienportól délre az áradások minden hadműveletet kizárnak. Csepataink az elárastott területekről minden veszesség nélkül elvonultak. Ypres elleni támadásaink tovább haladnak, több mint kétezer embert, többnyire angolokat elfogtunk és több géplegyvert zsákmányoltunk. Roytól nyugatra sikeresedett, második részre veszteséggel teljes harcok dúltak, melyek azonban az ottani helyzetben nem idéztek elő változást. Jó siker koronázta támadásainkat Aisne mentén Solasontól keletre, hol csapataink az ellenség legkevésbé ellenállásával szemben is több nagyon megerőltetett hadilásást rohammal bevették, elfoglalták Chavonant és Soupir, több mint kétezer francia foglyot ejtettek, három ágyút, sely géplegyvert zsákmányoltak. A soissoni székessyhez mellett a franciák egy nehéz ágyút állítottak fel, melynek figyelője a székessyhez tornyán felismerték.

Verdun és Tonl között a franciák többszöri támadását visszaverítették. A franciák részben német köpenyű és sisakot viseltek, mire csapataink ellentámadásba álltak.

SZERB HARCTÉR ESEMÉNYEI.

A déli harctérről újabb sikerekről érkeznek hírek. Hivatalos jelentés számol be arról, hogy a monarchia seregének támadása a Mecsván át győzelmesen halad előre. Sabac szerb városát, amelyet a hadvezetőség annakidején kiirtett, a monarchia katonái rohammal bevették. A Drina-Száva szöglete teljesen az osztrák-magyar hadsereg birtokában van és az előnyomuló oszlopok túl vannak már a Sabacot és Ljevicát összekötő vasúti vonalon. A lovasság az ellenség nyomában van és foglyokat ejtett.

Csapataink győzelmes előnyomulása Szerbiában.

Jelentették tegnap, hogy Szerbiába benyomult csapataink balzárnyá kemény harc után elfoglalta Tabanjovitst, mely három kilométernyire van Szabácstól. Tabanjovitst elfoglalása után csapataink folytatták előnyomulásukat és újból fölvetették a harcot a szabáci betonfedezékek mögé menekült ellenséggel. Tegnap este kezdték meg a támadást Szabács ellen. A tűzsergünk rendkívül precízióssal dolgozott és lövegel rettentő károkat okoztak a lövészárkokban meghúzódó szerbeknek, akik elkeseredetten védekeztek, de a magyar csapatok lépésről-lépésre szorították vissza őket és ma délután a szerbek lassú visszavonulása általános futással változott. Hanyatt-homlok menekültek ki a szerb csapatok a városból, amelyet délután főnégy órakor rohammal foglaltak el katonáink.

Főnégy órakor vonult be az első magyar csapat Szabácsba, ahonnan ekkorára fejvesztetten menekült minden szerb. A városban a menekülő ellenség több ágyút és rengeteg lőszert hagyott hátra és sok foglyot is ejtettek csapataink.

Szabács elfoglalása csapatainknál óriási lelkesedést keltett. Egy órával később már jelentették a nagy diadalt Pétervár táborában és röviddel utóbb már végig a Drina és Száva mentén mindenütt tudták katonáink, hogy a fontos pozíció, amelyért aznyi hő magyar katona vére omlott a háború első heteiben ismét magyar kézbe van.

A Szabácsot elfoglaló csapatok birtokába vették a várost, amelyre kifutott a magyar lobogót is és azután a beigrádi uton folytatták az előnyomulást. A megvert szerb sereg a legnagyobb rendellenességben fut győzedelmes seregünk előtt.

A szerb földön operáló hadseregünk balzárnyának óriási diadala kivül még egy győzelmi aratnak csapataink. A centrumunk csapatát ugyanis, melyek a Macava szögletben aratott győzelmek után folytatták diadalmi előnyomulásukat, ugyancsak ma elfoglalták Metkovicot is, amely Valjevo felé való előnyomulásunknak egyik legnagyobb akadályá volt eddig. Metkovicson a szerbek rettentő erősen voltak elszáncolva és nehéz tűzrésséggel védtek lövészárkaikat. A mi hatalmas új ágyúink azonban amelyekről tegnap említést tettünk hamarosan lökrelőtték a biztos fedezékeket és csapataink hőies rohama elől a szerbek képtelenek voltak meghátrálni és Metkovicot kiirtették.

A szerb hadsereget rettentően megviselte ez a kettős vereség is.

Négyszáz szerb meg akarja magát adni.

Fehértemplom, nov. 3.

Tegnapelőtt délután Bázias mellett a szerb partól csónakban egy szerb illet jött át a Dunán, fehér kendőt lobogtatva. A parton szolgáló teljesítő őrségnek azt mondta, hogy mint parlamentaire jön és a legelő katonai hatósággal óhajt beszélni. A szerb tisztet Fehér-

templomba vitték, ahol a katonai hatóság előtt a következőket mondotta:

— Azért jöttem, hogy bejelentsem: szerb földön 400 szerb katona vár arra, hogy magyar földre szökhesse. Irózatosa a mi helyzetünk odahaza. A nyomor és az éhínség pusztít közöttünk. A szerb hadsereg teljesen lezüllyött és a végső öszeroppadás előtt áll. Az osztrák-magyar hadsereg erőteljes offenzíváját nem bírjuk már soká. Nincs többé menekvés és azért jöttem, hogy ezt bejelentsem önöknek. Mivel társaim szökése nagyon veszélyes, azért előre megállapított terv szerint kell azt végrehajtani. Ha kalauzolám őket a ezért kérem, engedjenek vissza, hogy velük együtt térjek ismét vissza.

Szerbia municiót kap.

Bukarest, nov. 3.

Az „Universul“ turn-severini jelentése szerint pár héttel ezelőtt jelentékeny lőszerszállományok érkeztek oda a szerb hadsereg részére. Egyidejűleg automblokkon számos orvos érkezett Turn-Severinbe, akik onnan Nisbe utaztak, a főhadiszállásra.

Szerbia katasztrófa előtt.

Róma, nov. 3.

Itteni lapok neli jelentései szerint Szerbia igen nyomorúságos helyzetben van óriási veszteségek folytán és azért, mert hadianyagát majdnem egészen elhasználta már. Szerbia képtelen bármint támadó tevékenységre és arra, hogy ellenállást fejtsen ki a határon levő osztrák és magyar seregekkel szemben. A katasztrófa elhárítása most már lehetetlen.

AZ OROSZ-TÖRÖK HÁBORÚ.

Az orosz-török háború legújabb eseménye az, hogy a törökök a tengeri harc mellett a szárazföldi csatát is fölveszik az oroszok ellen. Híre jött annak, hogy Kizászában, a török orosz határon, megkezdődött a harc a török és orosz csapatok között. Ez a harc rendkívül nagy jelentőségű eseménye a világháborúnak. Oroszország ugyanis most arra kényeszerül, hogy a Fekete-tenger és Kaspi-tó között levő Kaukázus távoli területeire csapatokat szállítson. Pontos körülmény az is, hogy a török-orosz határ a perzsa határral érintkezik. Minthogy Perzsa szövetségre lépett Törökországgal, nincs kizárva, hogy rövidesen Perzsa is résztvevő az oroszok ellen való háborúban.

A török-orosz háborúba bizonyára beavatkozik Anglia és Franciaország is. A francia és angol nagykövetségek már eltávoztak Konstantinápolyból. Anglia követe elutazása előtt jegyzéket intézett a török kormányhoz, amelyben magyarázatot kér az ántant nevében a Fekete-tengeri eseményekről. Ha a válasz nem lesz kielégítő, akkor az ántant megszaktija a diplomáciai viszonyt Törökországgal. Hír sze-

rint a francia-angol flotta már meg is kezdte az ellenségeskedést a törökök ellen a kisázsiai partokon. Hír jött arról is, hogy az angolok Egyiptomban is készülődnek a törökök ellen, akik, angol forrás szerint, nagy haderőt vonultatnak az egyiptomi határ felé.

Az első orosz vereség.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, nov. 3.

Hivatalos kommuniké a következőket mondja: A Prut nevű orosz aknakerakó hajó tisztjeit és matrózait kihallgattuk. Vallomásaiból kitudt, hogy a Prut, mely 8-10 nap óta Szabasztopolban volt, aknákkal volt ellátva és olyan tisztak parancsnoksága alatt állott, akik több esztendőn át a konstantinápolyi orosz állomáshatón szolgáltak és ennek következtében alaposan ismerték a Boszporust. Az orosz flotta, mihelyt megtudta, hogy a török flottának kis része gyakorlatozás végett a Fekete tengerre kifutott, október 27 én rögtön kifutott Szabasztopolból déli irányba és Szabasztopolban az ottani partvédelemre sürgős segítségért hajtott vissza. Másnap a Prut déli irányban elhagyta Szabasztopot. Az orosz flottának e mozdulatokkal az volt a célja, hogy a Fekete-tenger bejáratánál aknákat szórjon el, a bejáraton belül lévő gyöngge flottákat megtámadja és a Boszporusból esetleg segítséget hozni kívánó flottát az uszóaknak segítségével megsemmisítse. Gyakorlatozó flották észrevétele az aknakerakót és a torpedónaszádókat, a melyek védtek, mire a tegnap és tegnapelőtt között eseményekre került a sor. A megmenekült orosz flotta azama öt. Közülük van egy fregatkapitány. Valamennyi orosz foglyot ismétbe vittük.

A Boszporuson kívül álló flottánk ily módon véletlenségből jelentős sikert aratott, amely biztossítja flottánk jövőjét.

A Yalta és Kazbek elsüllyesztése.

Berlin, nov. 3.

Konstantinápolyból táviratozzák: Az a tengeri ütközet, amelyben egy török cirkáló torpedókkal tette tönkre a Yalta orosz hajót és a Kazbek hadinaszádót, a Takti világítótorony közelébe ment végbe. A török cirkáló egyetlenegy kitudnően kanzszirozott torpedóval elsüllyesztette el a Yaltát s mikor az orosz hajó már fedélzeteig viz alatt volt, segítségére sietett a Kazbek. A török cirkáló a Kazbeket két torpedóval találta vízszin alatt s ez is néhány perc alatt merülni kezdett, míg a Yalta egész személyzetét sikerült megmenteni, addig a Kazbek matrózai közül sokan a tengerbe veszttek.

Mi volt Oroszország terve?

Konstantinápoly, nov. 3.

A Terzsumani Hakikat annak a nézetnek ad kifejezést, hogy a Fekete-tengeren történt incidenseknek meg kellett történniök és hogy lehetetlen volt azokat elkerülni. A lap kiemeli, hogy Anglia az oltó-

mán dreadnoughtok lefoglalásával elő akarja segíteni Oroszországot a tervét, hogy a Fekete-tenger partjain csapatokat szállítson partira. Törökország azonban a Fekete-tengeren biztosította magának a paritást, sőt a superioritást és így módon anélkül, hogy Oroszország megzavarhatta volna, befejezhető a mozgósítást.

Oroszország forradalmat akart szítani Bulgáriában

Konstantinápoly, nov. 2.

Szóliából ideérkezett bizalmat érdemlő személyiség a Tanácsban kijelenté, hogy a ruszofil néhány nap óta nagy nervozitást tanúsítanak. Sokan attól tartanak, hogy erőszakos eszközökkel is fognak fellépni a Radoszlavof-kormányval szemben. Azt hiszik, hogy Oroszország a török flotta elleni akciójával inkább Bulgáriára és Romániára akar nyomást gyakorolni, mert a török hajóraj elpusztítása után Oroszországnak szabad keze lett volna, hogy Bulgáriában forradalmat idézzon elő. Mindazek a tervek azonban, melyek a török flotta ábrándjéna, megbizhatatlanok.

Az idem örömet fejezi ki, hogy Bulgária elhatározta, hogy semleges marad a török-orosz konfliktus esetén is.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: November 4. Szerda. Róm. kath. D. 22. Mind. Protestáns D. 22. Görög orosz október 21. E. 21. Joel p. Nap kel 6 óra 43 percek nyugszik 4 óra 42 percek.

Időjárás. Lényegtelen hőváltozás és elvétel, inkább csak délen megkelelten, csapadékkal. Sürgönyprognozis: hűvös, délen, keleten elvétel csapadék Dél hőmérséklet: 10 fok.

Uj rend a kir. adóhivatalnál. A háborús időre való tekintettel a kir. adóhivatalban a mai naptól kezdve délelőtti 7 órától déli 1 óráig, délután pedig 3 órától 6 óráig tartják a hivatalos órákat.

Bizárt iskola. Galambos Ignác dr. polgármester Paku Imre dr. városi főorvos véleménye alapján 6 hétre bezárta a Széchy József imitő által vezetett református iskolát a növendékek között fellépett vörhenyjárvány miatt.

Többen dacolnak a hatósági intézkedésekkel. Ismeretes dolog, hogy a hatóság egyes felmérésre az árát megzavarta, mert némelyek ki akarták használni a háborús időket. Így különösen a tojás árát 7 fillérben állapította meg. A hatóság intézkedéseit azonban többen úgy jászák ki, hogy a tojást nem viszik ki a piacra hanem a házuknál adják el jóval magasabb ártól, mint ezt a hatóság megzavarta. E tekintetben ugyan hibás maga a közönség is, hogy az ilyeneket jól nem jelenti.

Pénzgyár a sírok között. Verbe Lajos makói cipészmeister pénzhamisítási ügye került hétfőn a szegedi törvényszék elé. Verbe róli az eljárás folyamán kiderült hogy elmebeteg, mire az eljárást megszüntették ellene, a felesége ellen azonban tovább folyi a vizsgálást hamlepedez forgalomba hoz-

tala miatt. A törvényszék nem találta bűnösnek az asszonyt s Verbeinét fölmentette a vád alól.

Adakozás. Földeákon Sallai Pál gazdálkodó a f. hó 1-én érkezett sebesült katonák élelmezéséhez 1 darab hizott sertést ajánlódkozott. A jószívű adakozónak ez uton is köszönetet mond a vöröskereszt kórház földesági fiókjának vezetősége.

Adományok a vöröskeresztnek. Koszoru megváltás címén Varga Sándor 10, Vér Antal és neje 10 koronát juttatott a rendőrséghez, a katonák részére beszerzendő pamutra. - Negy Margit 2 koronát, Urbán István kereskedő 1 koronát adományozott a vöröskereszt egyesület javára.

Győzelmesen a Szandzsákba.

Egy tartalékos hadnagy levele a szerb harctér déli részéről.

Foca volt az utolsó hely, honnan már az ellenség földjére léptünk át. Innen kezdtük meg az általános előnyomulást.

Első nap ellenségre nem akadtunk és így egyéb, mint a montenegrói szandzsákba való előnyomulás, nem volt semmi. Tudna azonban, hogy mánap biztosan ütközésbe megyünk, mert a jobb- és baloldali erőkkel reggel 5 órától késő estig harcban voltak. Tényleg mánap, alig egy órai menetelés után az előőrsek megütköztek. 24 órai harc után a montenegróiak megfutamodtak. Bezerülő mozdulatunkat észrevették és teljes rendtelenségben futottak visszafelé. Itt tapasztaltuk ki, hogy a montenegróiak nem tudnak lőni, a legtöbb lövegük messze a fejünk fölött repült el. Igen félték a tüzérésüktől, mihelyt a kis ágyuk megszólaltak, az ő tüzérésüktől elhallgatott és hűsödött a védősáncokba. Ez az ütközet Vikicinál volt.

Bajanicnál 4000 montenegrói vertünk el. A harc hat óra hosszat tartott és mindjárt üldözésbe vettük őket. Egész Plevjeig üldöztük őket. Rengeteg löszert, fegyvert és két ágyút zsákmányoltunk. Foglyunk is volt (60 ember). A tiszteket Szarajevba szállították a miénk.

A harmadik ütközet Radónál volt. Itt montenegrói bandák és rendszeres szerb csapatok álltak szemben. Az én századom tüzrégi fedezetet képelelt itt. Tudommal semmi veszteségünk nem volt. Előőrseink még aznap átlettek a Lim folyót. Elértük Pribojt, az ottani lakosság elmenekült, de a hegyek között védelmi állásba helyezkedett. Három napi kemény harc fejlődött ki. Megvertük a szerbeket, ami elfeledtető velünk, hogy ezen három nap alatt csak annyit aadtunk, amennyit rajvonásban és puskatűzben aludni lehet.

Elvettünk négy ágyút és már azokkal is lövünk. Az én századom 500 korona jutalmat kapott az ágyuk elfoglalásáért, új arányban a többiek is. Amig az ütközet folyik, alig juthatunk élelemhez, de ha nem vagyunk harcban, nagy gondal látja a parancsnokság a katonaságot. Mondhatom, dicsőretere válik a hadvezetőségnek. Tegnap a kitűnő kosztól kívül 1 üveg bort, 1 üveg rumot feához, 1 üveg cognacot, 1 üveg pezsgőt, 400 cigarettát, 2 nagy tábla csokoládét kaptunk. Ilyen napokon a tiszteknek a fekete kávé is kijár. Lelkesít mindnyájunkat, hogy tudjuk, hogy az egész társadalom meleg érzése velünk van, tudjuk, hogy az asszonyok, leányok hősapját költnek nekünk, tudjuk

hogy még az iskolásleányok is nekünk kötik a téli védő ruhadarabokat.

A szerbekről irhatom, hogy nagyon vitézül harcolnak és minden talpalatnyi földért meg kell küzdenünk. Mikor azonban rohamra megyünk, azonnal megfutamodnak. A foglyok és sebesültek nagyon panaszkodnak, hogy rossz az élelmezésük, alig van mit enniük. Azonban minden 16-60 éves ember katona náluk és így az egész ország ellenségünk.

Tőlünk jobbra-balra egész nap bömbölnek ágyunk, olykor irtózasos puskaropogás és gépfegyver-kattogás szakítja meg. Ilyenkor lessük, hogy mi következik utána. Gyakran orkán-szerű Hurrá! hallatszik és tudjuk, hogy a szerbek megint vereséget szenvedtek.

A legutóbbi csatában a szerbek 1300 halottat vesztek. Ezeket mi hordtuk össze és tömeges, közös sírban temettük el. Amint értesülünk, teljesen meg vannak tizedelve a szerbek, most már végső erejükkel küzdenek.

Állításuk szerint ők több gyakorlattal bírnak a háboruban, mint mi, de egyben teljesen meggyezik a véleményük, ez az, hogy nagy bátorsággal harcolnak. Az elfogottak mondják, hogy nem félnék senkitől, csak a magyaroktól. Van is okuk rá, mert különösen a 33-as Molinári-bakák ugyancsak megtanítják őket félni a magyar katonától.

Sok szép dolgot is lehet látni a háboru borzalmai között. Katonáink között a lovasias érzés, a szívfájdalom igen meghatóan jelentkezik. Az utolsó csata után is, mikor összeszedtük a sebesülteket és a foglyokat is összehozták katonáink, bár maguk is hat napon át nem kaptak újabb élelmet a megszakítás nélküli harc miatt, mégis, mikor a foglyok és az ellenséges sebesültek között kerültek, mindenkinek baka tarisznyájából előkerült egy maradvány kenyér, dohány, huskonzerv, víz és hordtak nekik, kezelt fogtak velük, megvergettek a vállukat és a világot meg nem bánták. Olyan szép dolog ez megindítja az ember lelkét, mikor látja, hogy a magyar katona, aki még egy negyed óra előtt szaronyi szegzeve rohant az ellenségre s kegyelme nem ismert, a csata előtte után megsebesült vagy foglyul ejtett ellentelével mily gyöngéden bánik, segítségére van szeretteivel s megosztja vele talán utolsó falat kenyereit, kevés dohányát. Azonban ez csak a rendszer katonaságra vonatkozik, mert a lakosságnál ha fegyvert találunk, vagy ha katonáinkra lő, azt ott a helyszínen lelőjük katonáink.

Jóraláló, megbízható fiu tanulóknak felvétetik e lap nyomdájában.

Legjobb asztali- és gyógyborok Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

Herés árpa szalma, polyva kazalonként és ölenként eladó közel a városhoz IRITZ MIKSÁNÁL.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(642)

86. fejezet.

Az eljegyzés.

A banditák azonban, amely gyorsan jöttek, olyan gyorsan el is mentek a eltűntek a sötét éjben.

A vendégek felocsudtak az ijedségből s a bátrabbak ki merték dugni fejüket az ajtón.

Banditát már egyet sem láttak, a szolgák mind ott fekdtek a földön, kezük-lábuk megfődözve, szájuk beíomve.

Némelyikük már fulladozott is. A szerencsétleneket felszabadították kínos helyzetükből.

A herceg úgy hadonázott kezével a levegőben, mint az őrlő.

— Bresszenek! lihegte egész kikelve magából, jegyzesem nem engedem, nem engedtetem, inkább meghalok!

Egy husz éves ifjú az megindító lett volna, de egy ilyen vénember ajakáról e szó: jegyez. igen különösen hangzott.

Kirohanna a folyosóra, toroka szakadtából kiáltott:

— Hamar fuszatok readörökéri! Utánuk! A gazembereket utól kell érni. Gyorsan nyergejétek meg a paripákat - én magam állok a karabinierik élére és visszahódítom a menvasszonyomat.

— Utánuk, utánuk! kiáltották a férfiak össze-vissza.

E pillanatban rettenetesen lármáztak és egymást akarták felhívni a bátorságban.

A banditák a kertben át menekültek.

A kert alsó végében, közel a Tiber partjához, állottak paripák. Azokra felaptak és villámgyorsan elváltak.

Az leasok egyike észlalt kifutott az utcára és lármát csapott.

A kastély előtt hosszú sorban állottak a vendégek fogatai, a kocsisok némelyike bőblekelt a bakon, többen pedig csömömba állva beszélgettek és évelődtek egymással.

Mikor hallották, hogy az inas rablói, gyilkos kiált, nevetve összeszenéztek.

— Mit kiabál ez? kérdék. Csak nem ment el az esze?

— Ugyan meg kell kérdezni, mi baja van? Mit ordít oly nagyon.

A lármára oda sietett egy rendőr.

— Mi baj, mi baj? kérdé.

— Rablók voltak a kastélyban, mindenkit kifosztottak mindenkit.

— Lehetetlen! sólt a rendőr és kétkedve nézett rá. Az első pillanatban azt hitte, hogy a szolga alaposan be van csúpe, hogy már azt se tudja, mit beszél.

— Utánuk, utánuk! kiált az inas.

— A herceg ur menyasszonyát is magukkal vitték.

— Kik?

— A rablók.

— Ugyan ne beszéljen ily boldogot, fakadt ki a rendőr. Csak nem akar engem lövé tenni. Ezt kikérem magamnak.

— No hát jöjjen be a kastélyba, majd ott meghallja egész bitelesen hogy mi történt. A herceg ur egészen megátkivól van.

(Folyt. köv.)

Návay Tamás ur értesíti hagymaföld bérletét, hogy a bérelt terület szétosztása folyó hó

5-én csütörtök reggeli 8 órakor fog megtörténni.

Összejövetel az Anna majorban.

Kiadó hagymaföld

zöldség, gabona és lucernásnak

Iritz Miksánál.

POÓR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szepítő, májfolt, aru- és kézvröszesség és mindenféle bőrlisztalanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajlíjtó szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajlíjtó 1 korona. Piperecszerek több kiállításos érmeikkel lettek kifizetve.

Egy szobás

garzon lakás

előszobával, vilanyvilágítással, kis verandával KIADÓ.

Cím a kiadóhivatalban.

Makulatur - papir

kiadóhivatalunkban jutányos áron kapható.

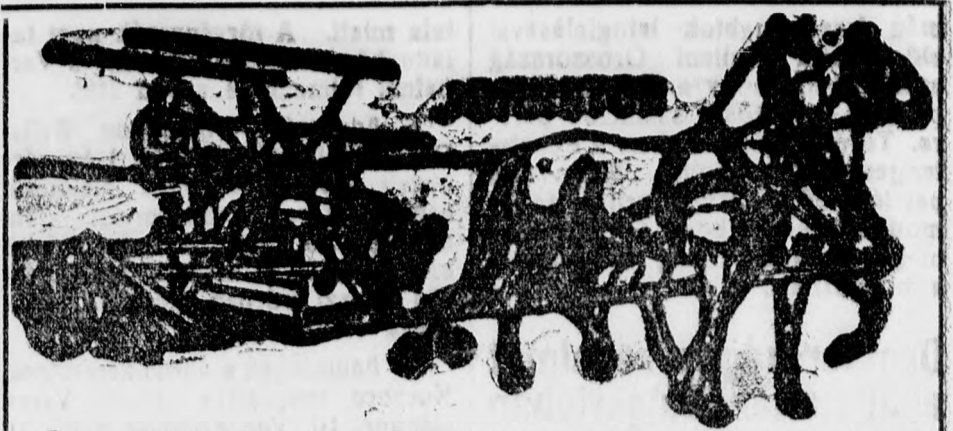

Kiadó uri lakás.

Szent-István tér 2. szám alatti 3 nagy utcai, 2 udvari szoba azonnal kiadó. Szent-István tér 3. számú saját házámnál 2 padolt szobából és konyhából álló udvari lakás november 1-ére kiadó. Bővebb felvilágosítás nyerhető.

JENEI SZÉKELY LAJOS

gyógyszerésznél, Szent-István téri gyógyszerár. Telefon 127.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házámban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** - eredeti - kévekötés aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsátom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300-gazdánál működnek, azok legnagyobb meglepődésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, ugyazintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültetők is. - Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Pontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. - Raktáron tartok kitűnő Sisai-féle kévekötés zsinógot, sisőrendű gépolajjal, Bacher-féle ekéket amerikai tükörcél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatu vas-pálcás boronákat, répa és szecsakavágókat. - Együttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legezakszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő gépemmel a legkomplicáltabb munkákat végzem. - Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. - Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló fizetellel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujjám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen **A „MAKÓIFÜGGETLEN ÚJSÁG”-ba.**

Háboruban levőknek
küldött csomagból ki ne feledjen egy üveg **BOROLIN** nevű sósborszesz háziszert,

mely hamarosan megszünteti a szagfűszek és szúrásokban szenvedők fájdalmait és új erőt ad a kimerült testnek. - Ára 1-20, 2 és 2-50 korona.

Készíti Borovszky K., Bpest, II. Margitrapart 47. Makón kapható Popper Gyula drogeriájában, főtér.

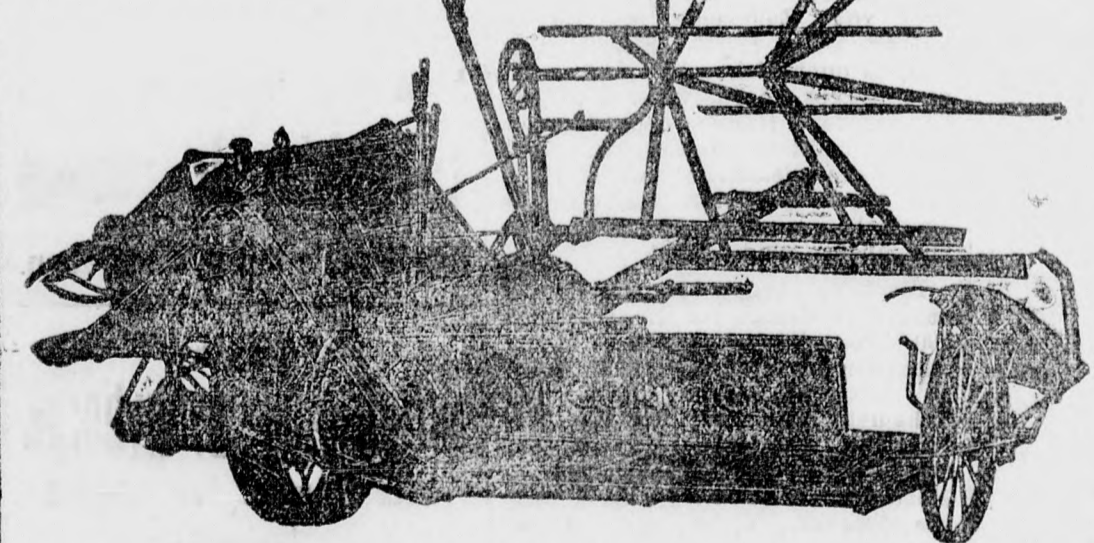
A Zeitler-gőzmalomban szénsalak kapható.
A durvább szénsalak ára kocsinként 2 korona, finomabb 3 " "

Lóherélés.
A makói tájfa telepen november 5-én csütörtökön délelőtti **lóherélés lesz.**

Egy teljesen jó karban levő **transzmisszió**

„Makói Független Ujság” nyomdájában eladó. :-:

Kedvező fizetési feltételek!

Manilla zsinog, páncél acél kormányu ekék. Mindennemű gazdasági gépek, olajok, kenőcsök, tömítő anyagok. Mindennemű gépekhez való alkatrészek a legelőnyösebben kaphatók:

Glück Samunál Makón.

Magyar állami két hengeres magánjárók, legújabb motorok, golyós csapágyas cséplőgépek, gazdasági kis motorok, takarmánycamarák. Világhírű

„Cormick” aratógépek, fűkaszálók, lógereblyék, tárcsás boronák.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajtóján. Makón